

Najpogostejša vprašanja in odgovori o projektu ECOLEX Life

- **Kaj v slovenski pravni red prinaša EU Direktiva o okoljski odgovornosti (DOO)?**

EU Direktiva o okoljski odgovornosti v zvezi z odgovornostjo za preprečevanje in sanacijo okoljske škode v Sloveniji (Direktiva 2004/35/ES) v slovenski pravni red prinaša pravila o odgovornosti za preprečevanje in odpravo okoljske škode, ki se izvaja po načelu »plačila za obremenjevanje«. Z direktivo države članice EU sprejmejo tudi ukrepe, s katerimi spodbujajo izvajalce k uporabi ustreznega zavarovanja ali drugih instrumentov finančnega jamstva ter razvoju instrumentov finančnega jamstva za zavarovanje odgovornosti za preprečevanje oziroma sanacijo okoljske škode. Direktiva določa tudi obveznost povzročitelja okoljske škode, da v primeru nastanka le-te izvede sanacijske ukrepe, določitev sanacijskih ukrepov, stroške preventivnih in sanacijskih ukrepov, kot tudi roke za povračilo strokov in pristojne organe, ki spremljajo izvajanje te direktive.

- **Zakaj Slovenija potrebuje jasno obrazložitev in opolnomočenje deležnikov za izvajanje zakonodaje na področju odgovornosti za preprečevanje in sanacijo okoljske škode?**

- Raziskava, ki je potekala na reprezentativnem vzorcu SME in NVO v Sloveniji je potrdila nizko stopnjo ozaveščenosti med identificiranimi ciljnim javnostmi na področju izvrševanja odgovornosti za preprečevanje in odpravo okoljske škode ter nejasnosti in zmedenost v odnosu do tega, kaj predstavlja okoljska odgovornost.
- Prav tako je raziskava pokazala težave pri implementaciji predpisov s področja odgovornosti za preprečevanje in odpravo okoljske škode, pomanjkanje orodij, ki bi lahko podjetjem pomagala pri razumevanju okoljske odgovornosti in pri njihovem pravilnem ravnanju na tem področju.
- Hkrati je raziskava pokazala, da ni razvitega obveznega orodja za ocenjevanje škodnih tveganj za nastanek okoljske škode in posledično tudi ne povpraševanja po specifičnih zavarovanjih za primere okoljske škode – prav ti dve orodji sta se v nekaterih drugih državah članicah izkazali kot dobra praksa.
- Le 6% respondentov prepozna okoljsko škodo na način, kot to zahteva/predpisuje DOO pravilno, 40% delno.
- Podjetja ne prepoznavajo potrebe po specifičnih zavarovanjih na osnovi predpisov s področja odgovornosti za preprečevanje in odpravo okoljske škode, le 13% jih je izjavilo, da imajo zavarovanja za primer okoljske škode; večina jih okoljsko škodo enači z škodo povzročeno na premoženju podjetja in ne kot to zahteva DOO, namreč, da je okoljska škoda, škoda povzročena na tleh, v zraku, vodi, ter vsem živalskim in rastlinskim vrstam, vključno z njihovim genskim materialom.
- Okoljske NVO v Sloveniji niso dovolj osveščene o svojih pravicah in pričakovani vlogi v odnosu do izvajanja DOO oziroma predpisov, s katerimi je omenjena EU Direktiva prenesena v slovenski pravni red. Kljub temu, da zaznavajo vrsto okoljskih nesreč in o njih poročajo, sta bila zgolj 2 primera poročana pravilno in identificirana kot potencialni primer, o katerem bi bilo potrebno upoštevati prepise s področja odgovornosti za preprečevanje in odpravo okoljske škode.

- Precej nejasnosti je tudi pri načinu in odgovornostih o poročanju teh primerov s strani NVO.
  - Ni obveznega orodja na osnovi katerega bi se lahko ocenjevalo potencialne stopnje tveganja za okoljsko škodo.
  - Raziskava je pokazala tudi na manjko dialoga med deležniki in identificiranimi ciljnim skupinami glede potreb, ki izhajajo iz DOO oziroma predpisov, ki v slovenskem pravnem redu urejajo odgovornost za preprečevanje in odpravo okoljske škode.
  - Velik razkorak je tudi med zaznanimi okoljskimi nesrečami in škodo, ki jo le-te povzročijo ter prijavljenimi primeri v skladu s smernicami DOO.
  - Prepoznane so težave pri iskanju okoljskih predpisov in zakonodaje, njihovem poznavanju in interpretaciji ter implementaciji dobre pravne prakse.
  - Ni razumevanja, da je preventiva cenejša od povračila škode in vzpostavljanja prvotnega stanja pred povzročeno okoljsko škodo.
- **Kako se v Sloveniji trenutno spoštuje izvajanje DOO, kdo je nad izvajanjem uredbe pristojen, so kakšne sankcije predvidene?**
    - V Sloveniji glede na okoljske nesreče onesnaženje (zraka, vode, prsti) ni obravnavano in sanirano v skladu z zahtevami DOO oziroma predpisov, ki v slovenskem pravnem redu urejajo odgovornost za preprečevanje in odpravo okoljske škode.

Sanacija okoljske škode se običajno ne izvaja tako, da bi se vračala v osnovno stanje pred onesnaženjem, ko do njega pride. Ker onesnaževalci/potencialni onesnaževalci niso zadostno ozaveščeni o svoji okoljski odgovornosti, se zahtev in odgovornosti po sanaciji škode v primeru okoljskega onesnaževanja ne zavedajo, oziroma ne jemljejo dovolj resno vseh okoljskih vidikov (ohranjanje biodiverzitete ipd.) ali celo ne izvajajo preventivnih ukrepov.

- **Kaj je namen projekta ECOLEX Life?**

Projekt ECOLEX Life si prizadeva z večjim vključevanjem do opolnomočenja deležnikov na področju preventive in zaznavanja okoljskih groženj za nastanek okoljske škode za biotsko raznovrstnost, tla, vodne vire. Osrednji del opolnomočenja v kampanji sloni na razvoju on-line platforme, ki bo uporabnikom približala zakonodajo in predpise s področja varstva okolja in na ta način omogočila izboljšanje implementacije in izvrševanja DOO v Sloveniji.

- **Kakšna je trenutna ozaveščenost o okoljski odgovornosti v Sloveniji?**

V Sloveniji, glede na okoljske nesreče, onesnaženje (zraka, vode, prsti) ni obravnavano in sanirano v skladu z zahtevami DOO. Sanacija okoljske škode se običajno ne izvaja tako, da bi se vrača v osnovno stanje pred onesnaženjem, ko do njega pride. Ker onesnaževalci/potencialni onesnaževalci niso zadostno osveščeni o svoji odgovornosti za preprečevanje nastanka in odpravo okoljske škode, se zahtev in odgovornosti po sanaciji škode v primeru onesnaževanja okolja ne zavedajo, oziroma ne jemljejo dovolj resno vseh okoljskih vidikov (ohranjanje biodiverzitete ipd.) ali celo ne izvajajo preventivnih ukrepov. Zaradi nizke osveščenosti o okoljski odgovornosti se deležniki tudi ne zavedajo pravnih vidikov implementacije s strani pristojnih organov v primeru okoljske škode. Hkrati se javnost ne zaveda smisla potrebe po preventivnih ukrepih in odpravljanju okoljske škode. O škodnih okoljskih primerih se ne poroča v skladu in kot primeri po DOO.

- **Kdo so partnerji projekta ECOLEX Life?**

Podjetji Tax-Fin-Lex in PristopMedia izvajata skupen projekt ECOLEX Life katerega glavni namen je opolnomočenje na področju okoljske osveščenosti. Projekt sofinancira tudi tudi Ministrstvo za okolje in prostor RS, ki je prav tako kotvrsta drugih partnerjev, projekt že podprli s podpisi pisem podpore (Zavarovalnica Triglav, Zavarovalniško združenje, PIC, Umanotera).

- **Kakšni so cilji projekta ECOLEX Life?**

Cilj projekta je vzpostavitev ECOLEX interaktivnega sistema, izdelava on-line orodij, ki bodo omogočala opolnomočenje deležnikov za ocene tveganj na področju okoljske odgovornosti in opolnomočenje pri njihovi lažji in pravilni uporabi okoljske zakonodaje in predpisov. Projekt zasleduje tudi transparentnejše in konsolidirane okoljsko zakonodajne predpise.

- **Komu je projekt namenjen?**

Med ciljne skupine spadajo tiste organizacije in institucije, ki jih je potrebno nagovoriti in doseči, če želimo spremembe na področju okoljske odgovornosti, predvsem pa opolnomočene deležnike. V skladu z DOO med ciljne skupine sodijo:

- podjetja, ki lahko s svojo dejavnostjo povzročijo okoljsko škodo (podjetja za ravnanje z odpadki; podjetja, ki izvajajo dejavnosti, ki povzročajo emisije v zrak, vodo;
- podjetja, ki opravljajo prevoze nevarne snovi in podobno).

Med ciljne skupine prištevamo tudi tiste organizacije in

- podjetja, ki se ukvarjajo s pripravami poročil o vplivih na okolje ter s pripravo ocen tveganj okoljskih vplivov.
- Pomembna ciljna javnost so tudi odvetniki in pravni strokovnjaki, ki se na svojem področju osredotočajo na varovanje okolja.
- Med ključne ciljne skupine spadajo tudi relevantna državne ustanove (ministrstva, inšpekcije) s področja varovanja okolja, saj so te institucije odgovorne za pripravo ustrezne zakonodaje.

V projekt bodo vključeni tudi številni deležniki. Med ključnimi deležniki je Ministrstvo za okolje in prostor, s svojimi direktorati, organi v sestavi ter inšpekcijskimi službami.

- Odvetniška zbornica Slovenije je pomemben deležnik, saj so člani Zbornice odvetniki in pravni strokovnjaki z okoljskega področja. Gospodarska Zbornica Slovenije, Obrtno-podjetniška Zbornica in Kmetijsko-gozdarska zbornica so prav tako pomemben deležnik, saj združujejo več ciljnih skupin.
- Nevladne organizacije s področja varovanja okolja, so izjemno pomemben deležnik, predvsem ko gre za opozarjanje na morebitne pomanjkljivosti v zakonodaji oziroma v delovanju sistema.
- Zavarovalnice so prav tako pomembne deležnik, saj so slednje tiste, ki podjetjem, ki lahko povzročijo okoljsko škodo ponujajo svoje zavarovalne storitve s čimer so tudi zavarovalnice zainteresirane za čim boljše preventivne ukrepe in čim boljše delovanje sistema varstva okolja.

- **Kaj bomo v Sloveniji pridobili s tem projektom?**

- Vzpostavitev digitalne platforme zakonodaje s področja varstva okolja s komentarji ključnih zahtevnih predpisov
- Izboljšanje strokovnosti in znanja deležnikov (opolnomočenje) in s tem vplivanja na spremembe obnašanja/zavedanja o okoljski odgovornosti, tako podjetij kot NVO
- Promocija razvoja baze za zbiranje podatkov o kakovosti okoljskih sektorjev
Promocija ECOLEX portala
- Zagotavljanje virov za raziskovalne ocene in razvoj orodij za podporo zaznavanju in beleženju povzročenih okoljskih škod, ki bodo podlaga za
- Razvoj tehničnih napotkov v podporo lokalnim pristojnim organom pri opredeljevanju okoljskih škod
- Pomoč pri razvoju modela zavarovalne politike potencialnih onesnaževalcev

- **Koliko časa bo projekt potekal?**

Dve leti in pol, do konca 2019.

- **Koliko sredstev je pridobil projekt iz naslova programa Life?**

Proračun celotnega projekta znaša 1.303.848 €, od tega je bilo 59,97 % sredstev sofinanciranih s strani EU, 10% pa s strani Ministrstva za okolje in prostor RS.

- **Kdo je odgovorna oseba in glavni govorec projekta?**

Ga. Zlata Tavčar, direktorica podjetja Tax Fin Lex d.o.o., ki je nosilec projekta v SLO.